

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

میزان آماده‌سازی معلمان در خصوص تغییر برنامه‌های درسی دوره ابتدایی تحصیلی مطالعه موردی:

معلمین پایه ششم ابتدایی شهر تهران

رضوان حکیم زاده^۱؛ امید امراله^۲ و فریبرز محمدی فارسانی^۳

کلید واژه‌ها: آماده سازی معلمان، تغییر برنامه درسی، دوره ابتدایی

مقدمه

معلم به عنوان عنصر اساسی در برنامه درسی، باید در راستای اعمال تغییر در برنامه درسی آمادگی‌های لازم را کسب نماید. از نظر زایس تغییر برنامه درسی، به معنی تغییر انسان‌ها است و تنها با دست‌کاری‌های سازمانی نمی‌توان به تغییر دست یافت، بنابراین همیشه در هر نوع تغییر عوامل انسانی احساسی و ارزشی مؤثر است (نقل از ملکی ۱۳۸۰: ۹۷). در نتیجه امیدواری به تغییرات برنامه درسی، بدون آماده‌سازی معلمان که، ایفاکننده نقش اول صحنه آموزش کشور می‌باشند و همی بیشتر نخواهد بود (مهدوی، ۱۳۸۸). بررسی مباحث نظری بیانگر این است که می‌توان آماده‌سازی معلمان برای اعمال تغییر برنامه درسی را به دو مرحله کلی، شامل آگاهی معلمان از اهداف تغییر برنامه درسی، کسب مهارت‌های لازم در خصوص تغییر در روش تدریس تقسیم نمود. مهر محمدی (۱۳۸۱) معتقد است معلمان در برنامه درسی، نقش محوری دارند و می‌توانند با مشارکت خود، زمینه بهبود برنامه درسی را فراهم نمایند. بدون مشارکت و همکاری معلمان، هر نوع اصلاح آموزشی فاقد زمینه و مبنای صحیح است. (ص ۲۳) درعین‌حال، مرور پژوهش‌های خارجی و داخلی با عناوین: دیدگاه معلمین دوره ابتدایی در مورد نقش معلم در توسعه برنامه درسی و فرایند ارزشیابی (ساراکالگو^۴ و همکاران، ۲۰۱۰)، پیش‌بینی نقش تغییر معلمان و توجه ایشان به ارزشیابی از خود در تحول برنامه درسی (ساهان^۵، ۲۰۰۹)، منابع انسانی به مثابه عوامل دستیابی و حمایت تغییر برنامه درسی (نیکولسکو^۶ و همکاران، ۲۰۱۲)، طراحی، توسعه، نوآوری و تغییر در برنامه درسی (سارواوانان^۷، ۲۰۱۲)، نقش معلم در تغییر برنامه درسی (کندی^۸، ۱۹۹۶)، نوآوری در برنامه درسی مدرسه (پسیفیدو^۹، ۲۰۰۹)، معلم به عنوان رهبر برنامه درسی (هندلر^{۱۰}، ۲۰۱۰)، توجه معلم به تغییر برنامه درسی: مطالعه موردی آموزش پروژه‌ای (آنتونی^{۱۱}، ۲۰۰۸)، کاربرد یادگیری در برنامه درسی زبان انگلیسی جدید از دیدگاه معلمان و دانش‌آموزان (گونال^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۲)، ضرورت مشارکت معلمان در تدوین برنامه درسی ملی (احمدی، ۱۳۸۵)، نظر معلمان دوره ابتدایی درباره نحوه اعمال تغییر در برنامه‌های درسی دوره آموزش ابتدایی (مهدوی، ۱۳۸۸) نیز مؤید اهمیت آماده سازی معلمان برای اجرای تغییرات برنامه درسی است. در این راستا هدف

۱. عضو هیات علمی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران (hakimzadeh@ut.ac.ir)

۲. نویسنده مسؤل، دانشجوی دکتری تخصصی برنامه ریزی درسی دانشگاه تهران (amrollahomid@ut.ac.ir)

۳. دانشجوی دکتری تخصصی برنامه ریزی درسی دانشگاه تهران (fmohamadi@ut.ac.ir)

- 4Saracaloglu
- 5 sahan
- 6 niculesco
- 7 saravanan
- 8 kennedy
- 9 Psifidou
- 10 Handler
- 11 Anthony
- 12 Gunal

اصلی این تحقیق، بررسی دیدگاه معلمان پایه ششم ابتدایی در خصوص میزان آماده سازی معلمان دوره ابتدایی، توسط آموزش و پرورش در راستای تغییر برنامه درسی دوره ابتدایی تحصیلی می‌باشد

روش

تحقیق حاضر، از نوع پیمایشی - توصیفی می‌باشد. بدین منظور تعداد ۵۰ نفر از معلمان ابتدایی منطقه ۱۵ تهران که به روش نمونه‌گیری در دسترس از میان جامعه آماری، انتخاب شده بودند به پرسش‌نامه محقق ساخته‌ای که بر اساس مطالعه مبانی نظری و با در نظر گرفتن معیارهای اصلی آماده سازی معلمان برای اجرای تغییرات با دو محور؛ ۱- بررسی میزان آگاهی معلمان از اهداف تغییر برنامه درسی ۲- کسب مهارت‌های لازم در خصوص تغییر در روش تدریس. برای تجزیه و تحلیل نتایج حاصل از پرسشنامه در سطح آمار توصیفی از توصیف فراوانی و در سطح آمار استنباطی از آزمون خی - دو استفاده شده است.

یافته‌ها

سؤال ۱: تا چه میزان از اهداف تغییر در برنامه درسی آگاهی پیدا کردید؟

جدول ۱: توزیع فراوانی پاسخ‌ها مربوط به گویه‌های ۱-۵ و آزمون فرض

شماره گویه	گویه	تعداد کل	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۱	آشنا کردن معلمان دوره ابتدایی، با اهداف و نتایج تغییر، قبل از اجرای تغییرات	۵۰	۲۰	۱۰	۸	۶	۶
۲	آشنا کردن معلمان با اهداف و دستاوردهای فناوری آموزشی جدید، قبل از اجرای آن‌ها	۵۰	۲۲	۱۱	۲	۷	۸
۳	آشنا کردن معلمان با اهداف و نتایج تغییر، حین اجرای تغییرات	۵۰	۱۹	۹	۲	۱۰	۱۰
۴	آشنا کردن معلمان با اهداف و دستاوردهای فناوری آموزشی جدید، حین اجرای آن‌ها	۵۰	۲۵	۹	۶	۳	۷
۵	آشنا کردن معلمان با اهداف سند تحول آموزش و پرورش	۵۰	۱۸	۱۲	۶	۸	۶
محور اصلی	میزان آگاهی معلمان دوره ابتدایی، از اهداف تغییر برنامه درسی دوره ابتدایی تحصیلی	۲۵۰	۱۰۴	۵۱	۲۴	۳۴	۳۷
	خی - دو (محاسبه شده)	خی - دو (جدول)	d.f	p	نتیجه آزمون فرض		
	۸۰/۳۶	۹/۴۹	۴	۰/۰۵	اختلاف بین فراوانی‌ها معنادار است		

با توجه به نتایج جدول ۱ چون مقدار خی-دو محاسبه شده از مقدار خی-دو جدول بزرگ‌تر است بنابراین پدیده می‌توان نتیجه گرفت که اکثریت معلمان میزان آگاهی خود را از اهداف تغییر برنامه درسی خیلی کم و کم ارزیابی کرده‌اند. سؤال ۲: تا چه میزان زمینه کسب مهارت‌های لازم برای استفاده از روش‌های تدریس متناسب با تغییر برنامه درسی فراهم شد؟

جدول ۲: توزیع فراوانی پاسخ‌ها مربوط به گویه‌های ۱۱-۱۵ و آزمون فرض

شماره گویه	گویه	تعداد کل	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۱۱	برگزاری نشست‌های توجیهی، به منظور تغییر در	۵۰	۱۷	۱۵	۸	۳	۷

روش‌های تدریس							
۱۲	استفاده از راهکارهای تشویقی برای اجرای تغییر در روش‌های تدریس	۵۰	۲۰	۲۰	۲	۳	۵
۱۳	فراهم کردن بسترهای فکری لازم برای اجرای تغییر در روش‌های تدریس قبل از اجرای آن	۵۰	۱۷	۱۶	۹	۴	۴
۱۴	ارائه مشاوره و راهنمایی لازم به معلمان در حین اجرای بهتر روش‌های تدریس مورد نظر برنامه	۵۰	۱۹	۲۰	۲	۶	۳
۱۵	ارائه راهنمایی و مشاوره به معلمان در ضمن استفاده از کتب درسی جدید در کلاس درس	۵۰	۲۰	۱۷	۴	۸	۱
محور اصلی	میزان مهارت معلمان دوره ابتدایی در زمینه تغییر در روش تدریس خود.	۲۵۰	۹۳	۸۸	۲۵	۲۴	۲۰
	خی - دو (محاسبه شده)	خی - دو (جدول)	d.f	p	نتیجه آزمون فرض		
	۱۰۹/۸۸	۹/۴۹	۴	۰/۰۵	اختلاف بین فراوانی‌ها معنادار است		

با توجه به نتایج جدول ۲ چون مقدار خی-دو محاسبه شده از مقدار خی-دو جدول بزرگ‌تر است بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که اکثریت معلمان معتقدند که زمینه کسب مهارت‌های لازم برای تغییر در روش‌های تدریس متناسب با تغییر برنامه درسی فراهم نشده است.

بحث و نتیجه‌گیری

متخصصان برنامه درسی متفق‌القول هستند که در راستای موفقیت برای تغییرات برنامه‌های درسی در اجرا، باید آماده سازی معلمان که مجریان برنامه درسی هستند، مورد توجه قرار گیرد. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که از نظر معلمان پایه ششم ابتدایی، معلمان دوره ابتدایی از اهداف تغییر برنامه مطلع نبوده و همچنین بر اساس یافته‌ها، معلمان دوره ابتدایی مهارت لازم برای تغییر روش‌های تدریس متناسب با تغییرات صورت گرفته در برنامه درسی را کسب نکرده‌اند. لذا پیشنهاد می‌گردد که وزارت آموزش و پرورش اقداماتی را در راستای آشنایی معلمان دوره ابتدایی با اهداف تغییر برنامه درسی، تغییر نگرش در معلمان، در زمینه تغییر برنامه درسی و مهارت‌آموزی به معلمان در زمینه تغییر روش تدریس خود و تغییر روش ارزشیابی اتخاذ نماید.

منابع

- احمدی، آمنه (۱۳۸۵). ضرورت مشارکت معلمان در تدوین برنامه درسی ملی، نشریه رشد معلم، آذر، ۱۴-۱۵.
- ملکی، حسن (۱۳۸۰). مقدمات برنامه درسی (راهنمای عمل). تهران: انتشارات سمت.
- مهدوی، مریم (۱۳۸۸). نظر معلمان دوره ابتدایی درباره نحوه اعمال تغییر در برنامه‌های درسی دوره آموزش ابتدایی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا (س)، دانشگاه تهران.
- مهر محمدی، محمود (۱۳۸۱). برنامه درسی: دیدگاه‌ها، رویکرد و چشم‌اندازها، تهران: به نشر.
- Beth., Handler. (2010). Teacher as Curriculum Leader: A Consideration of the Appropriateness of that Role Assignment to Classroom-Based Practitioners, International Journal of Teacher Leadership, vole3, Number3, Winter 2010, ISSN: 1934-9726.
- Chris., Kennedy. (1996). teacher roles in curriculum reform, ELTED vol.2, issue1, Autumn 1996.
- SAHAN., Hasan Huseyin. (2009). Teachers changing roles and their self-evaluation regarding roles expected of them by the renewed curricula, World conference on educational sciences 2009
- Irene., Psifidou. (2009). innovation in school curriculum: the shift to learning outcomes, World Conference on educational sciences 2009.
- LEUNG., Wai Lun Anthony. (2008). Teacher Concern about Curriculum Reform: The Case of Project Learning, The Asia-Pacific Education Research 17:1 (2008), pp 75-97.

- Ozge Donmez., Gunal & Cennet., Engin-Demir. (2012). Implementation of the New Eight Grade English Language Curriculum from the Perspective of Teachers and Students, *Procedia- Social and Behavioral Sciences* 47 (2012) pp. 1002-1006.
- Rodica Mariana., Niculescu & Mariana., Norel. (2012). Human resources as leading and supporting actors of a curriculum reform, 3rd World conference on Leading, Teaching and Educational Leadership.
- Seda., Saracaloglu. Serap Yilmaz., Meltem. Cengel., Suna Cogmen. Cigdem Aldan Karademir., Ahmet kanmaz. (2010). elementary teachers views about their roles in curriculum development and evaluation process: The case of Denizli, Menderes University, Dnizli, Turkey
- Vanithamani Saravanan. (2012). curriculum design, development, innovation and change, *Social and Behavioral Sciences* 47(2012) 1276-1280.

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

توجه: بررسی

بررسی مقاله ای متون (مقدماتی)

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

PROPOSAL
پروپوزال

توجه: آموزش

پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

توجه: آموزش

آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو